

«Εὐαγγελινὸς ὁ ράπτης ἀνέφερεν ἡμῖν, ὅτι ἠγόρασε πράσει τελεία παρὰ Σεβαστῆς τῆς νύμφης τοῦ Καρβούνη συκοπερίβολον ἔν. Ὅμως φθόνῳ κινηθεὶς Μανωλάκης ὁ τοῦ Ἀντωνίου καὶ πείσας τὸν ποτὲ αὐτόθι Ἀλάμπεη, ὡς πρόσωπον δυνατόν, ἐποίησε σκέψιν, ὡς τάχα τοῦ Ἀλάμπεη χρεῖαν ἔχοντος τοῦ συκοπεριβόλου, ἀνάγκη ἦν ἀπαραίτητος καὶ ἀπειλαὶ βαρεῖαι τοῦ παραχωρῆσαι ὃν εἶπομεν πτωχὸν καὶ ἀνίσχυρον Εὐαγγελινόν. Πλὴν μετ' οὐ πολὺν καιρὸν τούτου τοῦ Ἀλάμπεη θανόντος, νῦν ὁ Εὐαγγελινός, ὡς νόμιμος καὶ ἀληθὴς δεσπότης τοῦ συκοπεριβολίου, ζητεῖ καὶ ἀπαιτεῖ παρὰ τοῦ ρηθέντος Μανωλάκη, τοῦ ἀδίκως καὶ βία κατακρατοῦντος καὶ αὐτοῦ ἐπαναλαβεῖν. Διὸ γράφομεν : Ἐξέτασον κατὰ τόπον καὶ εἰ μὲν ὁ ρηθεὶς Εὐαγγελινὸς γνώμη ἑαυτοῦ καὶ οὐ βία ἀπέδοτο τὸ συκοπεριβόλι, ἤδη καλὸν καὶ μηκέτι τοῦτο ζητήτω. Ἄν δὲ βία οὗ εἶπομεν . . . τοῦ Ἀλαμπέη, ἐπλακώθη τὸ μοῦλκιν αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Μανωλάκη καὶ ἔτι κατακρατεῖται, ἐπιτίμησον τοῦτον τὸν Μανωλάκην ἀποδοῦναι τῷ Εὐαγγελινῷ τὸ συκοπερίβολον, ἐν βάρει ἀφορισμοῦ καὶ ἐξώσει τῆς Ἐκκλησίας, λαμβάνοντος πλὴν τοῦ Μανωλάκη τὰ ἑαυτοῦ ἄσπρα πρότερον».

90

1580. Διάταξις πΚ Μητροφάνους, περὶ τοῦ συνέρχεσθαι εἰς γάμον τοὺς ὑφ' ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἀναδεχθέντας·
ἐν 70, Β', σ. 380–381.

« . . . ἀπροκριμάτιστον εἶναι τὸ τοιοῦτο συνάλλαγμα καὶ ἀκώλυτον, ἐπεὶ ὁ νόμος τὰ κεκωλυμένα πρόσωπα ρητῶς φανεροῖ, καὶ ταῦτα γαμικῶς μὴ συνέρχεσθαι καὶ μόνα ἐδικαίωσεν . . . φυλάττειν γὰρ χρέος ἔχομεν τὰ ρητῶς γεγραμμένα καὶ τοῖς θείοις Πατρῶσι τετυπωμένα, οὐχὶ καὶ διαλογισμοῖς ἄγχειν τοὺς πολλούς, καὶ στενοχωρεῖν τὰς τῶν χριστιανῶν συνειδήσεις . . . ».

91

1580. Ἀχτναμές σ. Μουράτ Γ', ὑπὲρ τῶν νήσων Νάξου, Ἀνδρου, Πάρου, Σαντορίνης, Μήλου καὶ Σύρου·
ἐν 145, σ. 101–105, ἐν 243, σ. 27–30 καὶ ἐν 290, σ. 135–138.

« . . . τὴν σήμερον ἀνεφανίσθησαν ἔμπροσθεν εἰς τὴν βασιλικὴν μου Πόρταν, . . . χριστιανοὶ ἐκ μέρους τῶν λαῶν τῶν νησίων . . . Ναξία, Ἀνδρος, Πάρος, Σαντορίνης, Μῆλος καὶ Σύρας, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνάφερον, ὅτι εἰς τοὺς χρόνους . . . τοῦ . . . σ. Σουλεϊμάν . . . εἶχαν προσκυνήσει οἱ λαοὶ τῶν αὐτῶν νησίων εἰς τὴν ὑποταγὴν μας. Ὅταν ὁ Ἀηρατὴν μπέης, καπετάνιος, ἐπῆγεν εἰς ἐκεῖνα . . . οἱ λαοὶ τῶν αὐτῶν νησίων εἶχαν ψηφίσαι ἓνα χριστιανὸν ἀπὸ τοὺς ἐδικούς των διὰ γοβερνατόρον, καθὼς ἀπὸ παλαιόθεν εἶχαν τάξιν, ὁ ὁποῖος μπέης χριστιανός, ὕστερα ἀπὸ πολλοὺς χρόνους ὅπου ἔζησεν, ἀπέρασε ἀπὸ ἐτούτῃ τὴν ζωὴν καὶ ἐτότε ἐδόθη τὸ δουκάτον τοῦ Ἰωσήφ Ἑβραίου, ὁ ὁποῖος τὸ ἀφέντεψεν πολλοὺς χρόνους κατὰ τὴν τάξιν τως, καὶ εἰς τὸν καιρὸν του ἦτον ὅλοι εὐχαριστημένοι καὶ δίχως πείραξες. Τὴν σήμερον, διότι ἀπόθανε ὁ λεγόμενος Ἰωσήφ, ἐψηφίσθη εἰς τὸ γκοβέρον ἐκείνων τῶν νησιῶν ἓνας σαντζακόμπεης καὶ ἓνας καδῆς. Καὶ οὕτως κατὰ τὰ εὐγενικὰ κεφάλαια ὅπου διὰ χάριν ἐδόθησαν τοῦ λαοῦ τοῦ νησίον τῆς Χίου, παρομοίως καὶ αὐτονῶν γίνεται χάρις, μὲ ἐτούτα τὰ . . . κεφάλαια, ὡς κάτωθεν. Ὅτι κατὰ

τὴν τάξιν μὲ τὴν ὁποίαν ἕως τῶρα ἐδίδασιν τὰ κεφαλοχάραττα, οὕτω πάλιν εἰς τὸ ἐξῆς νὰ τὰ δίδουν. Καὶ νὰ εἶναι ἐλεύθεροι ἀπὸ καπέντα καὶ ἀβαρίζι τῆς αὐθεντίας καὶ ἀπὸ ἄλλαις ἐγκαρίαις καὶ ὅταν περνοῦν ἀγγεαμόγλινα ὅπου εἶναι γραμμένοι εἰς ταῖς μίναις, οἱ κρεατο-πυλῆτάδες νὰ εἶναι καὶ εἰς αὐτοὺς ἐλεύθεροι. Καὶ ἐλεύθερα νὰ ἔχουν τὰς ἐκκλησίαις των . . . καὶ οἱ κριτάδες τοῦ τόπου νὰ μὴν ἠμποροῦν νὰ τῶς γυρεύουν ἄσπρα διὰ ρέζμι (= φόρον) τοῦ ἀποθαμένου κορμιοῦ, οὔτε νὰ τῶς δίδουν πείραξιν ἐναντίον τῆς εὐγενικῆς δικαιοσύνης. Καὶ ὅταν θέλουν νὰ φθιάσουν τοὺς χαλασμένους τόπους τῶν ἐκκλησιῶν των, νὰ μὴν εἶναι ἀπὸ κανένα ἐμποδισμένοι. Καὶ νὰ πληρώνουν τὸ δέκατον ἀπὸ τὰ ἀμπέλια τως, τὰ περιβόλια τως, καὶ χωράφια τως σπαρμένα, καθὼς εἶχαν τάξιν νὰ πληρώνουν. Καὶ τινὰς νὰ μὴν εἶναι εὐγαλμένος ἀπὸ τὰ καλά του, ἀλλὰ οὔτε νὰ τὰ πέρνουν ἀπὸ τὰ χέρια του. Καὶ ὅταν ἀποθάνῃ τινὰς μὲ διαθήκην καὶ χαρίζῃ τὰ καλά του καὶ τὰ πράγματά του ἄλλον, νὰ ἠμπορῇ ὁ κληρονόμος ἐκεῖνος νὰ τὰ πέρνῃ καὶ νὰ μὴν ἠμπορῇ οὔτε μπέης τελεμεγγί, οὔτε καδῆς νὰ τὸν πειράζον. Καὶ τὰ γράμματά τως, ὅπου εἶναι καμωμένα καὶ ἀποφασισμένα κατὰ τὰ ρητὰ καὶ συνήθειαις τως, πρὶν νὰ παραδοθοῦν τὰ λεγόμενα νησιὰ ἕως τὴν σήμερον, νὰ εἶναι στερεά. Καὶ ἂν ἴσως τινὰς ἤθελε γυρεύσει νὰ κάμῃ ἐγκαλέσιμον διὰ ἀπερασμέναις ἀποφασισμέναις ὑπόθεσιν, νὰ θεωροῦνται ἀνάμεσόν τως καὶ νὰ μὴν ἔχουν πείραξιν ἀπὸ τοὺς κριτάδες. Καὶ οἱ κριτάδες νὰ πέρνουν τὰ ἄσπρα τοῦ χοτζετιοῦ, συντζίλι ἄρντζι, κατὰ τὸν κανόνα καὶ νὰ μὴν ζητοῦν περισσότερα. Καὶ ὅταν γεννηθῇ διαφορὰ ἀνάμεσόν τως καὶ θέλουν θεληματικῶς των νὰ γυρεύουν ἀνθρώπους ἐδικούς των μαθημένους διὰ νὰ τοὺς συμβάσων κατὰ ταῖς συνήθειαις των, εἰς ἐκεῖνα ὅπου ἤθελαν κάμουν, νὰ μὴν ἠμποροῦν οἱ κριτάδες νὰ τοὺς ἐμποδίσουν, ἀλλὰ νὰ τὰ στέργουν καὶ νὰ τὰ βεβαιώνουν. Καὶ ἐπειδὴ κάμνει χρεῖα νὰ γίνεται ἐξέτασις καὶ ἐπιμέλεια διὰ νὰ μὴν δόνεται πίστις εἰς τοὺς ψευδομάρτυρες, ὅταν τινὰς θέλει νὰ κάμῃ ἐγκαλέσιμον περισσότερον ἀπὸ ἄσπρα 500 μὴν ἔχοντας συγκελέτι (= ἀποδεικτικὸν ἔγγραφον) ἢ χοτζέτι, μὰ μοναχὰ μάρτυρες, νὰ μὴν τυχαίῃ εἰς ἐκεῖνο τὸ ἐγκαλέσιμον ἀκρόασις. Καὶ τὰ κουμέρκια ὅπου ἀπὸ παλαιόθεν δὲν ἐπλήρωναν εἰς τὰ νησιὰ τως εἰς τὸ μετὰξι, κρασί καὶ ἄλλα πράγματα διὰ τὴν ζωοτροφὴν τως, νὰ μὴν τὰ πληρώνουν. Καὶ ἐκεῖνοι ὅπου ἀποθάνουν ἔξω ἀπὸ τοὺς τόπους των, ὁ ἐμίνης ἢ πεταλμανζῆς νὰ μὴν ἠμποροῦν νὰ γυρεύσουν ἀπὸ τὸ βίον τως, ἀλλὰ οἱ ἄνθρωποι ὅπου θέλουν βρεθῇ σιμὰ εἰς ἐκείνους, νὰ ἠμποροῦν νὰ τὰ περιλαμβάνουν. Καὶ ἐκεῖνοι οἱ χριστιανοὶ τῶν λεγομένων νησιῶν ὅπου ἤθελαν ὁμολογήσει τὴν πίστιν τῶν μουσουλμάνων, νὰ μὴν εἶναι δυναστευμένοι, λέγοντας, ἤρθαν εἰς τὴν πίστιν τῶν μουσουλμάνων, ἕως νὰ λάβουν τὶς προσταγαῖς τέλεια, κατὰ τὴν εὐγενικὴν δικαιοσύνην. Καὶ ὅταν μία γυναῖκα ἀπὸ γένος χριστιανῶν θέλει νὰ σμίξῃ εἰς ὑπανδρίαν μὲ ἓνα μουσουλμάνον, ἂν ἴσως καὶ πρωτῆτερα δὲν ἤθελεν ἦσται ἐλθωμένη εἰς τὴν πίστιν, ἀλλὰ θεληματικῇ ἤθελε εἶσται σμιγμένη εἰς ὑπανδρίαν, δὲν εἶναι κατὰ τὸν νόμον νὰ γένῃ ἢ ὑπανδρία. Καὶ ὅταν τινὰς κακοποιὸς κάμῃ κακὸν ἐναντίον τῆς εὐγενικῆς δικαιοσύνης καὶ κανόνας, νὰ τὸν γυρεύσουν νὰ τὸν εὕρουν μὲ τὴν δικαιοσύνην καί, εὕρισκοντάς τον, νὰ εἶναι παιδευμένος . . . Καὶ νὰ μὴν εἶναι ἐμποδισμένος ἐκεῖνος, ὅπου ἔχοντας διαφορὰν, θέλει νὰ ὑπάγῃ νὰ τὴν θεωρήσῃ εἰς τὸν θρόνον τῆς δικαιοσύνης. Καὶ ἐκεῖνοι ὅπου μαζώνουν ταῖς ἐγκαρίαις, πηγαίνοντας εἰς τὸν δρόμον τως, νὰ μὴν πέρνουν περισσότερον ἀπὸ ὅτι διορίζει ἡ εὐγενικὴ δικαιοσύνη καὶ ὁ κανόνας καὶ δυναστικῶς νὰ μὴν πέρνουν δωριανὰ τὴν ζωοτροφὴν τως οὔτε τὸ ἄλογόν τους . . . Καὶ ὅταν συνέβῃ εἰς τὰ λεγόμενα νησιὰ κοινὴ ὑπόθεσις, ὁ παγκιάκος καὶ καδῆς νὰ εἶναι κρατημένοι νὰ πηγαίνουν νὰ τὴν θεωροῦν προσωπικῶς καὶ νὰ μὴν δίνουν ἀκρόασιν

οὔτε πίστι τῶν ἄτυχων καὶ ψευδομαρτύρων καὶ τινὰς ἄλλος νὰ μὴν ἡμπορῇ νὰ θεωρήσῃ αὐταῖς ταῖς ὑπόθεσιν. Καὶ εἰς τοὺς τόπους τῶν λεγομένων νησιῶν ὅπου εἶναι διὰ νὰ κάμουν ταῖς βίγλαις διὰ ταῖς χριστιανικαῖς λεβέντικαῖς φοῦσταις, νὰ μὴν ὀμπλιγάρουν ἄλλους νὰ ταῖς κάμνουν, παρὰ ἐκείνους ὅπου εἶναι χρεῶστες, κατὰ τὴν παλαιὰν συνήθειαν. Καὶ ὅσοι δὲν ἔχουν χρεῖα νὰ κρατήσῃ γιανιτζάρους, ἤγουν γιατζαξίδες (= φύλακας) διὰ φύλαξιν τῶς, νὰ μὴν ἡμποροῦν νὰ τῶς πέμπουν. Καὶ ἐὰν ἀπὸ τὰ λεγόμενα νησιά, κοινὰ ἢ μερικὰ, εἶναι πειρασμένοι ἀπὸ τὸν σαντζακόμπεη ἢ καδῆ, ἢ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τῶν, ὅταν θέλουν νὰ παραπονοῦνται εἰς τὴν ὑψηλοτάτην μου Πόρταν, τινὰς νὰ μὴν ἡμπορῇ νὰ τοὺς ἐμποδίσῃ, οὔτε εἰς τὴν στερεάν, οὔτε εἰς τὸ πλεύσιμον. Καὶ ὅταν τινὰς ἀπὸ τοὺς λεγομένους λαοὺς θέλει νὰ ὑποσχεύσῃ (= ὑποθηκεύσῃ) τὰ στεκούμενά του ἄλλονοῦ, νὰ μὴν ἡμπορῇ ὁ οἰκοκύρης ἐκείνων νὰ γυρεύσῃ περισσότερον πάκτος ἢ νοῖκι ἀπὸ ἐκεῖνο, ὅπου ἀνάμεσόν τῶς ἐσυμβαστήκασι . . .».

92

1580?— Ἐπὶ σ. Μουράτ Γ' δίδονται προνόμια εἰς τοὺς μεταλλωρύχους τῆς

Χαλδίας τοῦ Πόντου.

μνημ. ἐν 170, σ. 26–27.

(Ὁ σ. Μουράτ Γ', ἐλθὼν εἰς Ἀργυρόπολιν τὸ 1580, ἐκήρυξε τὴν ἐπαρχίαν Χαλδίαν προνομιοῦχον, τοὺς δὲ Ἕλληνας κατοίκους τῆς «μπεῖλικτζῆδες», κηρύξας τούτους ἀφορολογήτους καὶ ἀπηλλαγμένους πάσης ἀγγαρείας, διωγμοῦ, τὰ δὲ τέκνα τῶν ἀπηλλαγμένα τοῦ παιδομαζώματος).

93

1582. Ψήφισμα τῆς 12 Ἀπρ. τῆς Ἑνετικῆς Συγκλήτου,

περὶ ἐλευθερίας τελέσεως μικτῶν γάμων εἰς τὰς κτήσεις τῆς Ἀνατολῆς. Πρβλ. 276, σ. 56.

94

1583. Συνοδικὸν Σημείωμα πΚ Ἱερεμίου Β', ὅτι δὲν ἀποτελεῖ κώλυμα

γάμου ἢ ὑπαρξίς κοινοῦ ἀναδόχου,

ἐν 340, σ. 559.

95

1584. Φιρμάνιον σ. Μουράτ Γ',

κατὰ τῆς ἀντιλήψεως τοῦ καδῆ Χαμπαλίτ, θεωροῦντος τὰ θνήσκοντα ἀνήλικα τέκνα τῶν Χριστιανῶν ἐν Αἰγύπτῳ, ὡς μουσουλμάνους, μνημ. ἐν 450, σ. 37. Πρβλ. ἀνωτέρω ἀριθ. 58.

96

1592. Σιγίλλιον πΚ Ἱερεμίου Β' καὶ Μεγ. Λογοθέτου Ἱέρακος, 31 Μαρτ.,

περὶ ἀθέσμων γάμων ἐν Βουκουρεστίῳ, ἐν 343, σ. 47–48.

